

Я закохалася (уривок)

Марія Морозенко

Повість для підлітків

Увага! Ви читаєте ознайомчий фрагмент повісті. Купуйте книжку [на сайті видавництва Академія!](#)

Я не знаю, що відбувається зі мною. Виросла за літо, але якось дивно: засмагли на сонці руки видаються задовгими, а подряпані ноги — занадто тонкими. Просто гидке качення. А ще... у мене почалися місячні. Хоч я багато про це чула від дівчат і читала, все одно трохи злякалася. Коли приїхала мама, я їй усе розповіла. Ми пішли з нею на річку і довго говорили про всілякі дівчачі таємниці. Щоправда, не про все наважилася розповісти, але ця розмова зробила нас ближчими. І на душі полегшало, коли мама запевнила, що всі дівчата колись перестають бути незграбними і стають привабливими. "Але коли це ще буде", — думала я, згадавши своє відображення в дзеркалі.

А мені так хочеться бути схожою на маму! Вона в мене добра і дуже симпатична. Навіть моя найкраща подружка Мирося каже, що мама — просто красуня. Такі ж гарні були її батьки — мої дідусь і бабуся. Але я їх ніколи не бачила. Тільки на фото. Коли ще мама була маленькою, вони загинули в автокатастрофі. Виростила маму бабусина сестра Лариса. Мама зве її Мамцею, а вона маму —

донечкою. Зараз Мамця живе в Австралії, доглядає хворого кузена.

Щоразу, згадуючи батьків, мама хвилюється і плаче:

— Коли не стало тата і мами, я була ще зовсім дитиною. Але все-таки трагедія вплинула на мій характер. У твоєму віці я була "колючим їжачком". Моя поведінка лякала Мамцю. Вона не знала часом, як упоратися зі мною. А я тоді казала: "Ви мені не мама". Уяви собі, якого болю завдавала їй. Знаєш, байдужих до нас людей важко зачепити за живе. А от кого ми любимо... — у маминих очах блиснули сльози.

Я ніжно пригорнулася до неї:

— Давай ще поговоримо. Але не про сумне.

— А друге ім'я моєї доні, мабуть, Ласочка. Умієш ти лагідністю досягти свого. То про що ти хочеш говорити зі мною?

Я знизала плечима. Та про що завгодно! Можна й мовчати, лиш би бути разом. Часом це так потрібно, як напиться в спеку холодної води, черпаючи її широким лопухом із джерела в долині. Мама, здається, зрозуміла все по-своєму.

— Коли так скучила за мною, може, поїдеш додому вже тепер?

— Ні! Побуду до кінця літа в бабусі.

— Літо минає так швидко! — усміхнувшись, промовила мама. — Ти відчуваєш, Вірочко, як кінець серпня пахне осінню? А восени і мріється вільніше, і думається легше. Та й узагалі час плине так стрімко, як хвилі нашої річки Неглибокої. Поглянь, щойно сколихнулася хвилька і враз пропала. Ще трохи — і ти сумуватимеш за своїм безжурним дитинством, жалкуватимеш, що так скоро виросла, та й зрозумієш нарешті,

що дитинство — справді золота пора.

А мені здається, що цього ніколи не буде. Ну за чим жалкувати? "Зроби ось так. Туди он піди. Ось так поведься". Ох, скоріше б уже вирости. То лише мамин час рухається так швидко. А мій — човгає, як бабусин сусід дід Панас. Навіть це літо... Раніше жодне літо не видавалося мені таким довгим. І чому так?

Дуже люблю вранці посидіти біля річки. Щоб нікого не було поруч. Тоді гарно мріється. Цікаво, як там мої однокласники? Спілкувалася влітку по телефону лише з Миросоєю, а бачила тільки Ваську. Але він мене так дістав за літо! Куди не ступить — усе якісь збитки робить. То пса бригадира Мусія салом прикормить і з ланцюга спустить, то злющого індика баби Ксені лозиною ганяє — і так, що забіяка-індик тепер людей жахається і втікає від них. Або до жаднучого "базарного дядька" в сад на черешню залізе, а той застане його на дереві та й божиться "руки-ноги клятому крадію поламати".

Хто-хто, а я добре знаю — краще триматися від Васьки якнайдалі. Але поки що мені це ніяк не вдається, хоча й зарікаюся в сто перший раз. Це ж через нього дід Панас назвав і мене "шкодою". Про цього діда моя бабуса часом жартує: "Один парубок на весь куток". Насправді його поважає все село. Він робить дерев'яні граблі, лопати і віники, а ще тютюн висіває для самокруток. А чути їх хтозна-куди! Колись ми з Ваською заблудилися в лісі, а зачувши різкий дим самокруток, вийшли до діда Панаса, який неподалік траву косив.

А була й не дуже приємна ситуація, коли дід нас на збитковій застукав. Якось я пасла Калинку біля колишнього колгоспного саду, а Васька — свою Лиску. Але як там пас? Згорнувся калачиком на траві та й дрімав. Коли ж я будити його взялася, пробурмотів невдоволено:

— Відчепися! Я не виспався, баба розбудила на світанку.

— Цікаво, а хто за тебе Лиску пастиме? — ображено запитала.

— Хто-хто? — передражнив мене Васька. — Не ти, ясне діло, а Рябко. Хай він пасе, нічого сало дурно їсти, а я... посплю собі, — пробурмотівши ще щось собі під ніс, стиха засопів.

Поспавши трохи, Васька раптом зірвався і помчав кудись стрімголов. Десь через півгодини, розпашілий і розхристаний, здалеку гукає:

— Диви-но, які суперові яблука в старому садку! Я наївся від пуза й тобі приніс.

— Ти що, здурів? А якщо хтось побачить?!

— Тю, — присвиснув Васька. — Так це ж усіхне.

— Як це "усіхне"?

— Ну, колись було колгоспне, а не стало колгоспів, садок став усіхній, — поважно пояснив Васька.

Здається, цим і переконав мене. Яблука й справді були соковитими і солодкими.

— Нудне це діло — корів пасти, — постукуючи батіжком по траві, зітхнув і несподівано запропонував: — А давай-но принесемо яблук Калинці та Лисці. їм сподобається.

— А хіба їм можна?

— Тю, смішна! Ти ж їси? А корови чим гірші? — засміявся Васька. — Яблука їсти всім корисно. Яблука в нас що? Справжні вітаміни! Ото й молоко буде вітамінне від таких добрезних яблук. Давай поженемо корів у садок, я залізу на яблуню, натрушу яблук, а корови нехай самі збирають ті, які схочуть.

Мені не дуже сподобалася Васьчина затія. Особливо обтрушування "всіхніх" яблук. Однак його слова про вітамінне молоко переконали мене.

І от корови захрумкотіли "всіхніми" яблуками. Та зовсім скоро вони жалібно замукали.

— Ой, що це з ними?!

— А холера їх знає, — словами баби Ксені вилаявся Васька. — Може, норму свою переїли, ото й реакція в них така на яблука.

— Та яка там реакція, нечестивцю малий, — почулося за нашими спинами. Це був дід Панас. Він стривожено кричав у мобільник, кликав ветеринара. А корів поздувало, рознесло. Ледве врятували.

Познайомилися ми з Ваською давно — як переїхали на Осокорки. Подружилися швидко і весело проводили разом час. Але коли померла його мама, він дуже змінився — з нього ніби вивітрилася безтурботність — став мовчазним і понурим. А якось запитав:

— А батько тебе б'є?

Васька запитав це так, ніби про щось звичне. Приміром, чи тато купує для мене книжки і цукерки. І мені стало його так жаль. Васька не такий, як усі діти у дворі. Хоч не забіяка, але часто ходить із синцями — то заступається за менших, а то бездомних котів рятує від розбишак. Коли хворіла його мама, він завжди поспішав, щоб купити хліб і молоко додому. Ні на що інше грошей у них, мабуть, не було. Це я розумію тепер.

Васька живе з батьком, який часом п'є і б'є його. Якось Васька навіть заночував під грибком-дощовиком на

дитячому майданчику. Та й влітку Васьчин тато жодного разу не провідав його в селі, у своєї мами — баби Ксені. Тому мої батьки жаліють його і мають за свого.

Але для мене ніякий він не свій. Тільки й того, що живемо поряд, ходимо в одну гімназію і в один клас, та ще й мої батьки в селі, де живе баба Ксеня, хату купили. Там тепер і моя бабуся живе. Тобто від Васьки мені ніяк не відкараскатися.

— Стережись!

Я відразу зрозуміла, що мій чудовий ранок зіпсовано. Хіба Васька дасть спокійно посидіти біля річки, помріяти, пофантазувати?

— Стережись! — вигукнув Васька вдруге і... в'їхав у річку. Він оббризкав мене з ніг до голови, заледве втримуючись у сідлі, прокрутив кілька разів педалі та бухнувся у воду. Стримуючи в собі "три в одному" — подив, сміх і роздратування, кинулася йому на допомогу, подумки тішачись тим, що наша річка Неглибока такою є насправді.

— Ти що, здурів?! Хто так їздить?! — сердито накинулася на Ваську. Але, здається, йому було не до мене. Він розчаровано розглядав колесо.

— Що, проткнув камеру? — спитала обережно.

— От придурок! — спересердя вигукнув Васька, і подумки я з ним погодилася.

— Кажі вже, що зробив цього разу? Від кого дав драла?

— Та нічого я не робив! Просто... моя баба збісилася. Диви он, як пожалила кропивою! — і простяг руки.

Кинувши оком на засмаглі Васьчині руки, й справді густо всіяні пухирцями та червоними плямами від кропиви, не стрималась і жалісливо скрикнула:

— За що вона тебе так?

— Та ні за що ні про що, — якось непевно відповів Васька, зосереджено шпортаючи в піску босими ногами, нібито це найважливіше, що може бути на світі.

— Знаєш що, — не стрималась я, — забирай свій зламаний велосипед, іди з мого місця, комусь іншому жалійся на свою бабцю.

— Яке це "твоє місце"?

— Я сюди першою зранку прийшла, це моє місце.

— Подумаєш "прийшла зранку". Ну й що з того? А я, може, купаюсь тут щоночі, але не кажу, що це моє місце. І ніяке воно не твоє, а нічийне. Он я схочу, загоратиму тут як на пляжі, а схочу... схочу — сяду на "твоєму місці" і моркву їстиму.

Знявши з руля торбину, Васька й справді дістав морквину.

— Ти що, приїхав на річку моркву мити? Ха-ха-ха! Невже в криниці баби Ксені вода закінчилася?

— Ех ти... А я ще хотів довірити тобі свою таємницю. А тепер не скажу.

— То навіщо було починати?

— Ну гаразд, але спершу поклянись, що нікому нічого не розкажеш.

— Знаєш що, Васька? Можеш нічого не розповідати мені. Твої таємниці знати нецікаво. Не-ці-ка-во.

Здається, Васька не сподівався такої байдужості. Зітхнувши, все-таки поблажливо махнув рукою:

— Гаразд... Угадай, кому я привіз моркву?

— Звідки мені знати?

— А ну ж бо, відгадай загадку: "Пухнастий, вухастий, без моркви ніяк. Боїться лисиць, вовків і собак". Я сам її щойно придумав! Відгадуй!

— І що там відгадувати? Заєць.

— Майже вгадала. Але не заєць, а кролик.

— І де той кролик?

— Не "той кролик", а Чорновух. Іди, покажу тобі, він у землянці схований.

Навчив на свою голову дід Панас Ваську землянки вимудровувати. Ну, з дідом Панасом усе зрозуміло. Коли він був хлопчиком, ішла війна, і він ховався в землянках від куль і снарядів. Васька пересиджував тут гнів баби Ксені. Не одну таку землянку вона поруйнувала. Цю ж він "законспірував".

Ми відгортаємо протиканий пластиковими пляшками з вирізаним дном трав'яний настил (щоб дихати було чим під землею), а там і справді сидить кролик. Я беру його на

руки, злегка гладжу, і приручений за літо Чорновух тулиться до мене.

— Я ще на світанку завіз його сюди, — гордо вихваляється Васька.

— Украв у своєї бабці?

— Що?! Що ти сказала?! — Васька запалився гнівом. — Я ніколи... чуєш, ніколи й нізащо не візьму чуже. Знаєш, що казала мама: "Найгірше в житті — зрада, брехня і злодюжництво". І я дав мамі слово, що ніколи не робитиму найгіршого. Пообіцяв їй, чуєш?! А ти...

— Вибач, — після Васьчиних слів мені стало соромно.

— Сьогодні я порятував Чорновуха, — як завше, викричавши гнів, Васька далі говорив спокійно. — Баба Ксеня хотіла віднести його на базар і продати, щоб купити мені штани. Та я зароблю собі сам на штани, на току он працював, трохи заробив уже. Чорновуха продати не дам. Мусив сьогодні встати раненько і принести його сюди. А коли повернувся додому, інших кролів повипускав із кліток.

— Нащо?!

— Щоб замести сліди, — вдоволено зізнався Васька. — Нехай баба думає, що Чорновух загубився. Інші кролики нікуди не подінуться, до обіду всіх позбираємо. Зараз поїду назад, тільки Чорновуху моркву залишу.

— А що буде з ним, коли до Києва поїдеш? Віднеси його назад, де взяв!

— І не подумаю.

Махнувши рукою, я подалася додому.

— Тільки бабі моїй не кажи, де я, — загукав услід розгублений Васька.

Але міг би цього й не казати.

По дорозі додому зустріла бабу Ксеню.

— А чи ти не бачила, дитинко, мого халамидника? І де він?

— Бабо Ксеню, а можна у вас щось спитати?

— Чом би й ні? — заохотила баба Ксеня.

— А ви не розсердитесь?

— З якого дива маю сердитись? — знизала плечима баба Ксеня.

Відважившись, питаю:

— Бабо Ксеню, а за що ви кропивою пожалили Ваську?

— Я?! — очі баби Ксені спочатку розширилися від подиву

і зразу ж звузилися від гніву. Про всяк випадок відступивши крок назад, я пролопотіла:

— Він сам казав, що ви збісилися і...

Але я не встигла доказати бабі, як раптом, ніби із торбинки горох, посипалося:

— Опух би йому дурний язичисько від джмелиної кусачки, як ото він як помелом ним мете! А щоб йому гикавка напала, і він не діждав бовкати серед людей дурниці! А щоб...

"Ну все, — злякано подумала я. — Баба Ксеня точно збісилась, раз так сильно кляне внука. Треба тікати, а то й мені перепаде".

— А кого це ви лаєте спозарання? — на щастя, на вулицю поспіхом вийшла бабуся

Віра.

— Та хіба з таким триклятушим хлопцем на правду не скажишся? — забідкалась сусідка. — За що не візьметься, шкода з того виходить. Ото я, на свою голову, послала босяцюгу кролів погодувати, а він, лайдак, випустив їх у поле.

— Ну то звеліть хлопцю шукати. Він винен, нехай сам і знайде, — порадила бабуса Віра.

— Спершу треба його самого знайти, — зітхнула скрушно баба Ксеня.

Мені жаль її. Але видати Ваську не можу. Як казала Мирося: "Друзів ні-ко-ли зраджувати не можна". І хоч ми з Ваською зовсім не друзі, але я його все-таки не здам.

— Та ніхто його й пальцем не зачепив, — немовби прочитавши мої думки, виправдовується баба Ксеня. — Ніякою кропивою його я не шмагала. Мабуть, сам пожалився в чагарях, кролів ганяючи...

І раптом баба Ксеня спиняється на півслові, якось підозріло дивиться на мене:

— А стривай-но... Що ти там, Вірцю, питала про кропиву? Де мого Ваську бачила?

Я опускаю голову, відчуваючи, як червонію.

А баба Ксеня допитується:

— А ти, дитинко, біля річки була? То він там?

— Бабусю Ксеню, не сваріть Ваську.

— Бач, за паршивця заступається.

— Я нікого не прошу за мене заступатися! — почувся невдоволений голос. Побачивши Ваську, баба Ксеня втишується. І тут я зрозуміла, чому вона змінила гнів на милість: Васька дістав із-за пазухи зляканого Чорновуха.

— Слава Богу, — усміхнулася моя бабця.

— Віднеси до клітки, халамиднику, — примирливо наказує внукові баба Ксеня.

Але Васька не поспішає йти.

— Я не віддам Чорновуха! — вигукує. — Це мій кролик! Я приручив його. А ви хочете продати його!

— З якого такого дива я б це робила?!

— Ви самі казали вчора: "Продамо Чорновуха, купимо тобі нові штани". А я не хочу!

— Та я й сама не хочу такого торгу, — всміхається баба Ксеня. — Думаєш, баба сліпа й не бачить, як ти прив'язався до цього кролика? Я казала: "На крайність". Але чи ти дослухав до кінця?

— А де ж тоді взяти гроші на нові штани? — переминається з ноги на ногу Васька.

— А що гроші? Продам кому-небудь міх зерна, слава Богу, ловка пшениця вродила, то й матиму якийсь гріш.

А Васька... Зненацька шибайголова Васька робить щось зовсім неочікуване — просить у своєї бабусі вибачення.

— Я більше не буду, — каже винувато, і на лиці розчуленої баби Ксені з'являється подив.

— Добре, коли так, — підбадьорює Ваську.

Оговтавшись від несподіванки, баба Ксеня намірилася погладити внука по голові.

Васька усміхнувся вдоволено. Але раптом її долоня завмерла над головою внука.

— А що то за okazія?!

Ми дивимося туди, куди й баба Ксеня — на колесо Васьчиного велосипеда. І тільки похнюплений Васька зирить собі під ноги.

— Ти шо, халамиднику, ровера ламаєш без кінця? Та я тобі...

Але Ваську як вітром здуло з наших очей.

Я хочу додому... Укладаючись спати, довго не можу заснути, скучаю за всім-всім-всім — за своєю кімнатою, друзями, гімназією. А найбільше — за Миросоєю. Сьогодні чомусь засумувала за мамою і татом. Дивно. Минулої неділі вони приїжджали, пропонували мене забрати, але бабуся... Глянула на неї — і все.

Цього літа я зрозуміла, що дуже потрібна бабусі. Без мене їй самотньо. Недарма ж учора, заплітаючи моє волосся в колосок, вона сумно зітхнула: "Ось поїдеш до Києва, кому я коси заплітатиму? Ти ж моя єдина радість".

Бабуся часто бідкається, що не звикла до самотності. Раніше вона жила з дідом Андрієм. Його не стало сім років тому. Я дідуся майже не пам'ятаю. Бабуся каже, що тато дуже схожий на нього. А я схожа на тата. Значить, і на дідуся теж. Я єдина внучка в бабусі, і коли залишаюся на літо в неї, вона радіє, що є "жива душа" поруч.

Моя невгамовна і турботлива бабуся не втомлюється клопотатися всім — городом, хатою, садком, варінням і солінням. А ще вона готує різну смакоту для мене. Я допомагаю їй як можу і вмію.

Однак починається новий навчальний рік. Хочеться приміряти перші в житті туфельки на підборах, похизуватися в них перед однокласницями. Цікаво, якими вони будуть, мої перші туфельки як для дорослих?

Такі приємні думки відганяють сон. Заплющую очі, рахую слоників, як Петрик П'яточкін, але заснути не вдається. Це

тому, що я хочу додому... Дуже-дуже хочу додому. Хочу до тата і мами. Вони в мене найкращі.

Тато мій суперовий. Його дуже люблять діти в нашому дворі. Тільки він може в неділю зібрати малечу на спортмайданчику. Але мама не поділяє татових "дитячих захоплень". Для неї, здається, найважливіше — мати пристойний вигляд. І цього, на її думку, мала б дотримуватися вся наша сім'я.

Але ми з татом підводимо. Часто повертаємося зі стадіону в порваних штанах чи брудних футболках, бо падати доводиться не раз. Мама бідкається, що їй соромно за нас перед сусідами. "Ми проскочили непомітно", — сміється тато, але це її мало втішає.

Мама інакша. На ній завжди все має бути як слід. Коли ж батьки ідуть кудись разом, тато не збирається доти, доки мама не взує туфлі й не візьме в руки сумочку. Тоді він швидко одягається, а мама, витративши часом більше години на своє збирання, підганяє його докірливо: "Хутчіше, Дмитре. Ти, як завжди, копаєшся, через тебе спізнимось".

У тата ніколи не уривається терпець, адже він дуже любить маму. Та хіба її можна не любити? Вона — чуйна і добра. Її легко образити і довести до сліз. Бабуся Віра каже,

це тому, що "бідолашна сиротина недолюблена батьками". Щоразу, коли чую ці слова, хочу пригорнути маму до себе, пожаліти її, як маленьку дівчинку. Однак ні разу цього не робила. Чому — не знаю. Може, тому, що мама звично розмовляє зі мною вчительським тоном. Нічого не поробиш, вона ж і є вчитель. Ну, не зовсім учитель, а викладач академії. Є така професія — політолог.

Кінець ознайомчого фрагменту